

Narva Linnavalitsus
Peetri plats 5
20308 Narva
Ida-Virumaa

17.04.2024 nr 9.5-2.2/23-24/31/20

**Narva Kesklinna Kooli haldusjärelevalve õiendi
kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Narva Kesklinna Kooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Mikli
peaekspert

Koopia: Narva Kesklinna Kool

Inna Mikli
735 0579
inna.mikli@hm.ee

NARVA KESKLINNA KOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Narva Kesklinna Kool (edaspidi *kool*) on Narva Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressidel Juuli 9, Narva 20207, Ida-Virumaa ja Mõisa 6, Narva 21007, Ida-Virumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 18.12.2023 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/31/1 „Haldusjärelevalve algatamine Narva Kesklinna Koolis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastavad kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Inna Mikli, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Ida-Viru järelevalvetalituse peainspektor Renata Laas.
5. Järelevalve algas 04.03.2023.
6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, õpilaste, lapsevanemate ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Narva Kesklinna Kool on Narva linnas tegutsev vene ja eesti õppekeelega munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Kooli ajaloolist maja aadressil A. Puškini 29 renoveeritakse ning seetõttu õpivad 1.–4. klassid aadressil Mõisa 6 ja 5.–9. klassid aadressil Juuli 9. Seisuga 04.03.2024 õppis koolis 593 õpilast.

Kooli õppekava on nõuetekohaselt kehtestatud, kuid vajab täiendamist ja muutmist. Üldosas ja matemaatika ainekavas erineb keelekümblusklassi I kooliastme matemaatikatundide arv, üldosa põhjal on keelekümblusklassidel õppeaine eesti keel teise keelena, kuid ainekava põhjal õpitakse eesti keelt. Õppekava üldosa ja ainekavad tuleb omavahel kooskõlla viia. Üldosas tuleb

täpsustada, kuidas õpilased tehnoloogia või käsitöö ja kodunduse tundideks rühmadesse määratakse. Keele ja kirjanduse valdkonnakava tuleb koostada ühtse tervikuna. A-võõrkeele ainekava õpitulemused peab põhikooli riikliku õppekava¹ (edaspidi *PRÕK*) uue redaktsiooniga kooskõlla viima. Matemaatika valdkonnakava üldosas on vaja kirjeldada kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viise, I kooliastme õpitulemused ja õpisisu tuleb *PRÕK*i uue redaktsiooniga kooskõlla viia. Kehalise kasvatuse ainekava I kooliastme ujumise õppesisu ja õpitulemus tuleb omavahel kooskõlla viia, II ja III kooliastme õppesisu on vaja täiendada.

Koolis on vene õppekeele klassid, keelekümbelklassid ja osalise inglise keele keelekümbelklassid. Vene õppekeele klassides õpetatakse eesti keelt teise keelena I kooliastmes 12, II kooliastmes 15 ja III kooliastmes 15 tundi. Õpilastel on osa aineid vene ja osa eesti keeles, aasta-aastalt eesti keeles õpetatavate ainete hulk suureneb. Varase keelekümbelklassidele õpetatakse eesti keelt teise keelena I kooliastmes 19, II kooliastmes 15 ja III kooliastmes 15 tundi. Õpilastel on I kooliastmes kõik aineid, v.a vene keel, eesti keeles, II kooliastmes on vene keeles ka kirjandus ja matemaatika, III kooliastmes ka keemia ja füüsika. Osalise inglise keele keelekümbelklassid on I kooliastmes, neil on 12 eesti keele tundi, eesti keeles õpetatakse loodusõpetust ja inimeseõpetust ning üks muusikatund on ka eesti keeles.

Kooli päevakava on direktor kinnitanud. Tunniplaani on viimati muudetud 12.02.2024 ning järelevalve ajal sellest tunniplaanist ka lähtuti. Õppetöö korraldamisel on aluseks kooli õppekava tunnijaotustabelid.

Klassipäevikud on e-koolis, sissekanded on eestikeelsed.

Koolis on 66 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded: direktor, õppealajuhataja, eripedagoog, logopeed, kaks sotsiaalpedagoogi, kes mõlemad töötavad ka õpetajana, kaks koolipsühholoogi ja 58 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja, eripedagoogi, logopeedi, kahe koolipsühholoogi ja 49 õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele. Mõlemal õpetajal-sotsiaalpedagoogil on õpetaja kvalifikatsioon, kuid sotsiaalpedagoogina töötamiseks neil kvalifikatsioon puudub. Üheksal õpetajal nõutav kvalifikatsioon puudub. 60 õpetajast on nõutav kvalifikatsioon 51-l (85%). Õpetajad annavad koolis 1171 õppetundi, neist 1012 tundi (86,4%) õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 159 tundi (13,6%) õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

Haridusasutus peab tagama õpilastele eripedagoogi, logopeedi, koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Kuna sotsiaalpedagoogidel nõutav kvalifikatsioon puudub, siis ei saa seda tugiteenust tagatuks lugeda.

Koolis on 28 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt C1-tasemel, ja 38 töötajat, kes peavad oskama eesti keelt B2-tasemel. C1 tõendatud keeleoskuse tase puudub kahel õpetajal, B2 keeleoskuse tase 17 õpetajal, logopeedil ja ühel koolipsühholoogil. Kõikidest kooli õppe- ja kasvatusala töötajatest on vajalik keeleoskuse tase 45 pedagoogil (68,2%), 21-l (31,8%) nõutavat tõendatud keeletaset ei ole. Kooli juhtkonna sõnul täiendab käesoleval õppeaastal keelekursustel oma eesti keele oskust üle kümne pedagoogi, lisaks õpivad mõned õpetajad iseseisvalt.

Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel on viimase viie aasta jooksul osalenud 47 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 2753 tunni ulatuses.

¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

Järelevalves vaadeldi kolme eesti keele ja kuut eestikeelset ainetundi. Tunnivaatlusel viibis kooli esindajana õppealajuhataja, kes andis õpetajatele vaadeldud tundide kohta esmast tagasisidet.

Klassiruumides oli seintel eestikeelseid sõnu, lauseid, infomaterjale, tabeleid, kaarte, olemas olid digitehnoloogia vahendid ja neid kasutati. Kuid ruumide mööbel oli niisugune, mida on raske rühmatöö või mõne muu kaasaegse õpemeetodi kasutamiseks ümber paigutada.

Vaadeldud tundides olid ülekaalus traditsioonilised õpemeetodid, enamasti rääkisid õpetajad, õpilased olid pigem passiivsed. Arendati kuulamise, lugemise ja vähesel määral kirjutamise oskust, rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Õpetajad küsisid küsimusi, millele õpilased vastasid ühe-kahe sõnaga, sageli vastasid õpetajad oma küsimustele ise.

Tunni alguses teatasid õpetajad käsitletava teema, mitmes tunnis ka tunni tegevused ja ülesanded, kuid eesmärgid sõnastasid vaid neljal juhul. Ainetundides keele-eesmärke ei seatud, aine- ja keeleõppe lõimingu näiteid ei esinenud. Kahes tunnis tegid õpetajad tunni lõpus kokkuvõtte, kolmes tunnis andsid ka õpilased tagasisidet. Õpetajate tagasiside õpilaste tööle jäi tagasihoidlikuks.

Õpetajad rääkisid tundides ainult eesti keeles ning valdasid ainekeelt, kuid neil oli tajutav emakeele aktsent ja mõned neist tegid keelevigu.

Õpilaste keeletaset on vaadeldud tundide põhjal raske hinnata, sest nende suulise kõne osakaal oli äärmiselt väike.

Keeleõpet toetavad koolis eestikeelsed ringid ja üritused. Takistavaks asjaoluks on eestikeelse keelekeskkonna puudumine. Õpetajad nimetasid takistava tegurina ka seda, et eesti keele õpikute valik on väike ning eestikeelsed aineõpikud on mõeldud eestlastele, nende sõnavara on keeruline ja muukeelsetele õpilastele liiga raske. Aineõpetajad ütlesid, et neil on eesti keeles õpetada raske, sest vajalikke praktikakoolitusi on vähe.

Eesti keele põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme saavutanute osakaal on olnud koolis sama näitaja Eesti keskmisest pisut madalam, kuid veidi kõrgem kui Narva linnas. Põhikooli lõpu matemaatikaeksami keskmine tulemus on olnud Eesti keskmisest oluliselt madalam.

Koolis tehakse sisehindamist, viimane sisehindamise aruanne hõlmab perioodi 2017–2021, lisaks on tehtud iga õppeaasta lõpus mitmed kokkuvõtted. Sisehindamise aruandes on toodud välja kooli tugevused ja parendusvõimalused, varase keelekümluse rakendamine on positiivsena esile tõstetud, kuid samas on keelekümluse puhul nähtud ka parendusvõimalusi, on püstitatud eesmärk integreeritud keeleõpetust arendada. Personalivaldkonnas on seatud eesmärgiks motiveerida õpetajaid eesti keelt õppima ja neile õppimisel tuge pakkuda. Õppeaastate kokkuvõtetes on ka tugevused ja parendusvaldkonnad välja toodud, kuid ennekõike on loetletud, mis hästi läks ja mida tuleks parandada, analüüsiosa on minimaalne. Dokumentidest ei selgu, miks nimetatud tegevusi kordaminekuteks loetakse või mis nende kordaminekute põhjuseks on. Ka ei selgu, miks on vaja just loetletud parendustegevusi ning mida nende tegevustega muuta või saavutada loodetakse.

Nii 2022.–2027. aastaks koostatud arengukavas kui 2023.–2024. õppeaasta üldtööplaanis on püstitatud mitmed eesti keele õpetamisega seotud eesmärgid, kuid tegevused on esitatud üldsõnaliselt ja planeeritud kogu arengukava perioodiks või terveks õppeaastaks.

Dokumentidest ei selgu, millal ja millises ulatuses midagi teha kavatsetakse. Seega pole võimalik arengukava ja tööplaani täitmist konkreetselt hinnata.

Käesoleva õiendi projekt saadeti Narva Linnavalitsusele ja Narva Kesklinna Kooli direktorile ärakuulamiseks 01.04.2024, Narva Linnavalitsus saatis oma vastuse 05.04.2024. Ära kuulamisel esitatud ettepanekuid on arvestatud osaliselt, arvestamata jätmise kaalutlused on toodud õiendi vastavas osas.

OLUKORRA KIRJELDUS

Narva Kesklinna Kool on Ida-Virumaal Narva linnas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Haridusasutus alustas tööd 1926. aastal, alates 1945. aastast sai õppida ka keskkooli- või gümnaasiumiastmes, viimastel aastatel oli kooli nimi Narva Kesklinna Gümnaasium. Alates käesolevast õppeaastast on kool põhikool, kus 04.03.2024 seisuga õppis 593 õpilast. Õppekeeled on eesti keel ja vene keel, on vene õppekeele klassid, keelekümbelklassid (1.b, 1.c, 2.–8.e) ning osalise inglise keele keelekümbelusega klassid (1.a, 2.a ja 3.a). Koolimaja aadressil Puškini 29 renoveeritakse, õppetöö toimub juba kolmandat aastat asendushoonetes aadressidel Mõisa 6 (1.–4. klassid) ja Juuli 9 (5.–9. klassid), Juuli tänava majas tegutseb pärast lõunat ka muusikakool.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, eelnevalt tuleb need arvamuse andmiseks esitada kooli õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele.

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust PRÕKile ja põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale² (edaspidi *PLRÕK*).

1.2. Kooli õppekava järelevalves kehtinud variandi kinnitas direktor 11.09.2023³, eelnevalt arutasid dokumenti õppenõukogu⁴, hoolekogu⁵ ja õpilasesindus⁶. Kehtestamise käskkirjale õppekava ja ainekavasid lisatud ei ole. Õigusselguse tagamiseks peaks dokumenti kehtestades lisama sellele ka vastavasisulise dokumendi ehk kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi lisadega: oluline on, et dokumendi lisad on selle lahutamatud osad.

1.3. Õppekavas on esitatud kooli lühitutvustus, läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, hindamise korraldus, õpilaste ja vanemate teavitamise kord, õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, õpetajate koostöö ja töö planeerimise ning töökavade koostamise põhimõtted.

1.4. Õppekava üldosa ei ole kooskõlas õigusaktidega ning vajab täiendamist ja muutmist.

1.4.1. Õppekava üldosa punktis 6.1 on keelekümbelklassi tunnijaotuskava alla märkusena lisatud, et 5.–9. klassides on tehnoloogia eesti keeles ainult tüdrukutel. PRÕK⁷ sätestab, et

² Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

³ Direktori 11.09.2023 käskkiri nr 1-2/75.

⁴ Õppenõukogu 30.08.2023 koosoleku protokoll nr 15.

⁵ Hoolekogu 30.08.2023 koosoleku protokoll nr 4.

⁶ Õpilasesinduse 08.09.2023 koosoleku protokoll nr 1.

⁷ PRÕK, lisa 7 punkt 1.2.

õpperühmadesse jagunemine ei või olla soopõhine, vaid peab lähtuma õpilaste huvidest ja eelistustest. Direktor kinnitas, et õpilastel ongi võimalik rühma valida. Seega tuleb õppekava sõnastust muuta.

1.4.2. Keelekümblusklassi tunnijaotuskavas⁸ on I kooliastmes üks matemaatika lisatund, kuid matemaatika valdkonnakava tunnijaotusplaanis⁹ see lisatund puudub. Õppekava üldosa tunnijaotusplaan ja valdkonnakava peavad olema omavahel kooskõlas, kas üldosa või valdkonnakava tuleb muuta. Kui kool peab matemaatika lisatundi vajalikuks, tuleb üldosas selgitada, millise eesmärgiga kohustusliku õppeaine tunnimahtu on suurendatud ja kuidas lisatundi kasutatakse.

1.5. PRÕKi¹⁰ põhjal koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest. PRÕKis sätestatuga on vastuolud eesti keel teise keelena, võõrkeelte, matemaatika ja kehalise kasvatuse ainekavades.

1.5.1. Keelekümblusklasside tunnijaotustabelis¹¹ on õppeaine eesti keel teise keelena, kuid esitatud on eesti keele ainekava. Lisaks on ainekava esitatud keele ja kirjanduse valdkonnakavast eraldiseisvana.

1.5.2. Keele ja kirjanduse valdkonnakavas on iga kooliastme alguses valdkonna üldpõhimõtted. Korduste vältimiseks tuleb ainevaldkonnakava koostada ühtse tervikuna, kõikide kooliastmete õpitulemused ja õppesisu samas dokumendis.

1.5.3. A-võõrkeele ainekava on koostatud uue õppekava alusel, kuid õpitulemused ei vasta ainesisule, õpitulemuste kirjeldamisel on lähtutud 2014. aastal kehtestatud õppekava redaktsioonist.

1.5.4. Matemaatika valdkonnakava üldosas on kirjeldamata kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid. Valdkonnakava I kooliastme õpitulemused ja õppesisu lähtuvad õppekava varasemast redaktsioonist.

1.5.5. Kehalise kasvatuse ainekava I kooliastme ujumise õpitulemus ja 2. klassi ujumise õppesisu ei ole omavahel kooskõlas. 4.–9. klassi õppesisu ei ole piisav, sest õpilase teadmisi, oskusi või hoiakuid on kirjeldatud ühe lausega.

1.6. Seadus sätestab¹², et direktor kehtestab kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava üheks osaks on tunniplaan¹³. Direktor on kooli päevakava kehtestanud 10.01.2024¹⁴, dokumendis on sätestatud tundide ja söögivahetundide ajad, kirjutatud, millal on avatud garderoob, millistel aegadel on koolis juhtkonna liikmed ja millal on neil vastuvõtt. Päevakavas on ka õppekavavälise tegevuse ja ringide ajad ning tunniplaan. Direktor on 12.02.2024 tunniplaani muutnud¹⁵, tunniplaan on käskkirjale lisatud. Päevakava vastab nõuetele.

⁸ Õppekava üldosa p 6.1.

⁹ Kooli õppekava matemaatika valdkonnakava punktid 1.2 ja 2.1.1.

¹⁰ PRÕK, § 24 lg 5.

¹¹ Õppekava p 6.1.

¹² PGS, § 25 lg 6.

¹³ Sotsiaalmistri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

¹⁴ Direktori 10.01.2024 käskkiri nr 15.1-2/1.

¹⁵ Direktori 12.02.2024 käskkiri nr 15.1-2/19.

1.7. Kool peab õppetööd korraldades lähtuma õppekavast, mis on kooli õpingute alusdokument¹⁶. Kooli tunniplaan on õppekava tunnijaotusplaaniga kooskõlas.

1.8. Koolis on vene õppekeelega klassid, keelekümbelusklassid, osalise inglise keele keelekümbeluse klassid.

1.8.1. Vene õppekeelega klassides õpetatakse eesti keelt teise keelena I kooliastmes 12, II kooliastmes 15 ja III kooliastmes 15 tundi. Õpilastel on osa aineid vene ja osa eesti keeles, aasta-aastalt eesti keeles õpetatavate ainete hulk suureneb. Loodusainetes ja ajalooos on üks tund eesti ja teine vene keeles. I kooliastmes õpetatakse eesti keeles loodusõpetust, inimeseõpetust, ja muusikat ning lisaks on üks tööõpetuse tund eesti keeles. II kooliastmes õpetatakse eesti keeles inimeseõpetust, kunsti, muusikat ja ühiskonnaõpetust, 4. klassile tehnoloogiat, 4. ja 5. klassile ja mõnele 6. klassi rühmale liikumisõpetust, eesti keeles on ka üks loodusõpetuse tund. III kooliastmes õpetatakse eesti keeles geograafiat, inimeseõpetust, muusikat, eesti keeles on ka üks loodusõpetuse ja üks ajalootund. 2024/2025. õppeaastast on planeeritud õpetada loodusõpetust ja ajalugu täies mahus eesti keeles.

1.8.2. Varase keelekümbeluse klassid on 1.b, 1.c ning 2.–8.e, neile õpetatakse eesti keelt teise keelena I kooliastmes 19, II kooliastmes 15 ja III kooliastmes 15 tundi. Õpilastel on I kooliastmes kõik aineid, v.a vene keel, eesti keeles, II kooliastmes on vene keeles ka kirjandus ja matemaatika. III kooliastmes õpetatakse keelekümbelusklassidele vene keeles vene keelt ja kirjandust, matemaatikat, keemiat ja füüsikat.

1.8.3 Koolis on ka osalise inglise keele keelekümbelusega klassid 1.a, 2.a ja 3.a, kus õpetatakse inglise keelt põhjalikumalt. Neil klassidel on I kooliastmes 12 eesti keele tundi, eesti keeles õpetatakse loodusõpetust ja inimeseõpetust ning ka üks muusikatund on eesti keeles. Inglise keeles on üks muusikatund (teine tund on eesti keeles), üks liikumisõpetus (1.a klassil on teine tund, 2.a ja 3.a klassil, kel on kokku kolm tundi nädalas, teine ja kolmas tund vene keeles). Inglise keeles on ka pool tundi kunsti ja pool tundi tööõpetust. Direktori sõnul on õppetöö korraldatud nii, et neil klassidel on iga kolmas kunsti- ja tööõpetuse tund inglise keeles. 2024/2025. õppeaastast on planeeritud õpetada neid aineid eesti keeles.

1.8.4 Direktori sõnul sõltub eestikeelsete ainete valik õpetajate olemasolust. Näiteks õpetatakse bioloogiat eesti keeles keelekümbelusklassidele, kuid teistel klassidel momendil eesti keeles õpetav bioloogiaõpetaja puudub ja tunnid on vene keeles. Järgmisel aastal niisugune õpetaja saadakse ja siis on kõik bioloogiainetunnid eesti keeles.

1.9. Koolis töötab pikapäevarühm, kuid see on mõeldud vaid 1. klasside õpilastele, juhtkonna sõnul pole koolil rahalisi vahendeid vanematele klassidele pikapäevarühma avada. Õpilaste toetamiseks on kõikidel aineõpetajatel konsultatsioonitunnid.

1.10. Klassipäevikud on e-koolis. Päevikutes on hinded, kodused ülesanded, info ja märkused, sissekanded on eestikeelsed. Õppealajuhataja sõnul peavad õpetajad täitma klassipäeviku tunni toimumise päeval hiljemalt kell 15.30. Õpetajad kinnitasid, et selline reegel koolis on ja et nad täidavad päeviku õigeaegselt, sest vastasel juhul pole lapsevanemad rahul. 05.03.2024 õhtul olid siiski üksikud samal päeval toimunud tunnid päevikusse kandmata.

¹⁶ PGS, § 17 lg 1.

1.11. Ettepanekud direktorile

- 1.11.1. Dokumente kehtestades lisada õigusselguse tagamiseks kehtestamise dokumendile ka vastavasisuline dokument ehk õppekava kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi selle lisadega, et oleks üheselt mõistetav, milline dokument kehtestatud on.
- 1.11.2. Rõhutada õppekavas rohkem kooli eripära, et oleks aru saada, mille poolest kool teistest õppeasutustest erineb.
- 1.11.3. Tagada, et kõik õpetajad täidavad klassipäevikud õigeaegselt, et õpilastel ja vanematel oleks koolis toimunust ülevaade.

1.12. Ettekirjutused pidajale

1.12.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.12.1.1. Tagada, et õppekava üldosa punkt 6.1 oleks kooskõlas Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7 punktiga 1.2 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.4.1 toodud selgitustele.

1.12.1.2. Tagada, et õppekava üldosa punkti 6.1 tunnijaotustabelis ja matemaatika valdkonnakava punktide 1.2 ja 2.1.1 tunnijaotustabelites oleksid tundide arvud kooskõlas. Kui kool peab vajalikuks tundide arvu suurendada, tuleb selgitada matemaatika kui kohustusliku õppeaine tunnimahu suurendamise eesmärgi vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 5 sätestatule ja käesoleva õiendi punktis 1.4.2 toodud selgitustele.

1.12.2. Tagada kooli õppekava ainevaldkondade kavade vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.12.2.1. Tagada, et kooli õppekava ainekavade üldpõhimõtted oleksid vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikele 7 esitatud kõigi valdkonda kuuluvate õppeainete kohta tervikuna, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.5.2 toodud selgitustest.

1.12.2.2. Tagada, et õppekava üldosa punkt 6.1 ja ainekavad oleksid omavahel kooskõlas, muuta kas ainekava või üldosa vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikes 1 sätestatule, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.5.1 toodud selgitustest.

1.12.2.3. Tagada, et kooli õppekava A-võõrkeele ainekava õpitulemused oleksid Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga 8 kooskõlas, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.5.3 toodud selgitustest.

1.12.2.4. Tagada, et kooli õppekava matemaatika valdkonnakava üldosas oleksid vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisale 5 kirjeldatud üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid ning et valdkonnakava I kooliastme õpitulemused ja õpisisu oleksid lisaga 5 kooskõlas, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.5.4 toodud selgitustest.

1.12.2.5. Tagada, et kooli õppekava kehalise kasvatuse ainekava õpitulemused ja õpisisu oleksid Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga 2 kooskõlas, lähtudes käesoleva õiendi punktides 1.5.5 toodud selgitustest.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses¹⁷ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõtte 26.01.2024, kontrollitud 23.02.2024 ja 05.03.2024) vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

¹⁷ PGS, § 74¹.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 66: direktor, õppealajuhataja, eripedagoog, logopeed, kaks koolipsühholoogi, kaks sotsiaalpedagoogi, kes mõlemad töötavad ka õpetajana, ja 58 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja, eripedagoogi, logopeedi, kahe koolipsühholoogi ja 49 õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele. Mõlemal õpetajal-sotsiaalpedagoogil on õpetaja kvalifikatsioon, kuid sotsiaalpedagoogina töötamiseks neil kvalifikatsioon puudub. Üheksal õpetajal kvalifikatsioon puudub.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel.

- 1) Õpetaja (koormus 10 tundi: eesti keel teise keelena III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping ajutiselt äraoleva töötaja asendamise perioodiks.
- 2) Õpetaja (koormus 15 tundi: eesti keel teise keelena III kooliastmes 5 ja II kooliastmes 5 tundi, loodusõpetus II kooliastmes 5 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping ajutiselt äraoleva töötaja asendamise perioodiks.
- 3) Õpetaja (koormus 5 tundi: muusika III kooliastmes 2, II kooliastmes 3 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 4) Õpetaja (koormus 24 tundi: inglise keel III kooliastmes 21, II kooliastmes 3 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping. Ärakuulamisel tõi pidaja esindaja välja, et õpetaja on enne 01.09.2013 õpetajana töötanud. Juhime tähelepanu, et seaduse¹⁸ aluseks on varasem töötamine üksnes Eestis asuvas koolis, sest Eesti õigusaktides nimetatud kool on vaid Eestis asuv ja pädeva isiku poolt väljastatud koolitusluba omav õppeasutus. Magistrikraadi omaval enne 11.09.2013 väljaspool Eestit õpetajana töötanud isikul tuleb taotleda õpetajakutset.
- 5) Õpetaja (koormus 12 tundi: ajalugu II kooliastmes 2 tundi, loodusõpetus II kooliastmes 3 tundi, matemaatika II kooliastmes 5 tundi, muusika III kooliastmes 1 tund, ühiskonnaõpetus II kooliastmes 1 tund) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 6) Õpetaja (koormus 20 tundi: klassiõpetaja I kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 7) Õpetaja (koormus 23 tundi: liikumisõpetus III kooliastmes 20 ja II kooliastmes 3 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 8) Õpetaja (koormus 25 tundi: käsitöö ja kodundus III kooliastmes 13 ja II kooliastmes 12 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping. Ärakuulamisel tõi pidaja esindaja välja, et õpetaja on omandanud õmblustoodete tehnoloogia alase hariduse. Järelevalve pöördus täiendava hinnangu saamiseks Eesti ENIC/NARIC Keskuse poole. Saadud arvamuse põhjal kuulub õmblustoodete tehnoloogia tehnika õppevaldkonna tootmise ja töötlemise õppesuunda ja on õppekavaks tekstiili, rõivaste ja jalatsite valmistamise ning töötlemise õppekavarühmas, kuid käsitöö ja kodundus kuulub kõrghariduses humanitaaria ja kunstide õppevaldkonda, kus käsitöö on eraldi õppekavarühm. Lähtudes õppekavavaldkondadest ja õppekavarühmadest, ei saa õmblustoodete tehnoloogia alast kõrgharidust käsitöö ja kodunduse alaseks kõrghariduseks lugeda.
- 9) Õpetaja (koormus 25 tundi: tehnoloogiaõpetus III kooliastmes 17 ja II kooliastmes 8 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 10) Sotsiaalpedagoog – puudub erialane kõrgharidus või sotsiaalpedagoogi kutse.
- 11) Sotsiaalpedagoog – puudub erialane kõrgharidus või sotsiaalpedagoogi kutse.

¹⁸ PGS, § 99 lg 1.

Kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele üheksal kooli õpetajal. Kolmel neist on võimalik saavutada nõuetekohane kvalifikatsioon, taotledes õpetajakutset. Kuuel õpetajal puuduvad nii nõutav magistritaseme haridus kui õpetajakutse, kuid EHISe andmetel õpib neist kaks magistriõppes ning direktori sõnul plaanib üks kevadel õpingud lõpetada. Seega on viiel õpetajal võimalik lähimate aastate jooksul nõutav kvalifikatsiooni saavutada.

Direktori ja õppealajuhataja sõnul magistrantuuris õppivaid õpetajaid toetatakse: nad saavad reedeti vaba päeva, saavad praktika oma koolis sooritada ning kui nad soovivad mõnes teises koolis tunde vaadata, siis korraldatakse asendamine.

2.2. Seadus¹⁹ sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Kooli 60 õpetajast on nõutav kvalifikatsioon 51-l (85%). EHISe ja koolis kontrollitud andmetel annavad õpetajad kokku 1171 õppetundi, neist 1012 tundi (86,4%) õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 159 tundi (13,6%) õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

Eeltoodust lähtuvalt on koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.3. PGSi²⁰ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Kooli hoolekogu on vastava dokumendi kehtestanud²¹.

2.4. Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine²². Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi. Koolis ei vasta kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele üheksa õpetajat, neist kolmega on sõlmitud tähtajatud töölepingud.

2.5. PGSi²³ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis töötavad kvalifikatsiooninõuetele vastavad eripedagoog, logopeed ja kaks koolipsühholoogi. Sotsiaalpedagoogidel, kes mõlemad töötavad koormusega 0,5, vastavat kvalifikatsiooni ei ole. Seega ei saa sotsiaalpedagoogi teenust tagatuks lugeda. Kvalifikatsiooninõuetele mittevastavaid tugispetsialiste seadus tööle võtta ei luba.

2.6. Pedagoogide riigikeele oskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus²⁴, mis sätestab, et õppeasutuste juhid, nende asetäitjad, õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles

¹⁹ PGS, § 74 lg 9.

²⁰ PGS, § 74 lg 1¹ p 8.

²¹ Hoolekogu 01.04.2021 koosoleku protokoll nr 1.

²² PGS, § 74 lg 7.

²³ PGS, § 37 lg 2.

²⁴ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“.

õpetavad õpetajad peavad oskama eesti keelt C1-tasemel²⁵, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel²⁶.

2.6.1. Koolis on 28 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt C1-tasemel: direktor, õppealajuhataja ja 26 õpetajat, kellest üks töötab ka sotsiaalpedagoogina. Direktoril, õppealajuhatajal, 23 õpetajal ja õpetaja-sotsiaalpedagoogil on nõutav keeletase olemas. Kahel õpetajal vastavat tõendatud keeletaset ei ole.

- 1) Õpetaja (koormus 15 tundi: eesti keel teise keelena III kooliastmes 5 ja II kooliastmes 5 tundi, loodusõpetus II kooliastmes 5 tundi eesti keeles) – puudub C1 keeletaseme tunnistus.
- 2) Õpetaja (koormus 20 tundi: klassiõpetaja I kooliastmes) – puudub C1 keeleoskuse taset tõendav dokument.

2.6.2. Koolis töötab 38 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel: 34 õpetajat, kellest üks töötab ka sotsiaalpedagoogina, eripedagoog, logopeed ja kaks koolipsühholoogit. 16 õpetaja, õpetaja-sotsiaalpedagoogi, eripedagoogi ja ühe koolipsühholoogi keeleoskus vastab nõetele, neist 7 oskab eesti keelt C1-tasemel või on omandanud eesti keeles tasemeõppe.

17 õpetajal, logopeedil ja ühel koolipsühholoogil vastavat keeleoskust ei ole. B2-taset tõendav dokument puudub järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) õpetaja (koormus 19 tundi: kirjandus III kooliastmes 10 ja II kooliastmes 2 tundi, vene keel III kooliastmes 5 ja II kooliastmes 2 tundi);
- 2) õpetaja (koormus 23 tundi: liikumisõpetus III kooliastmes 14, II kooliastmes 9 tundi);
- 3) klassiõpetaja (koormus 22 tundi: klassiõpetaja I kooliastmes 11 tundi, loodusõpetus II kooliastmes 2 tundi ja I kooliastmes 1 tund, matemaatika II kooliastmes 4 tundi, vene keel II kooliastmes 4 tundi);
- 4) õpetaja (koormus 21 tundi: ajalugu III kooliastmes 0,5 tundi, inimeseõpetus III kooliastmes 1 tund, kirjandus III kooliastmes 4,5 ja II kooliastmes 6 tundi, vene keel III kooliastmes 2,5 ja II kooliastmes 6 tundi, ühiskonnaõpetus III kooliastmes 0,5 tundi);
- 5) õpetaja (koormus 8 tundi: bioloogia III kooliastmes);
- 6) õpetaja (koormus 23 tundi: matemaatika III kooliastmes 4 ja II kooliastmes 19 tundi);
- 7) õpetaja (koormus 24 tundi: inglise keel III kooliastmes 21 ja II kooliastmes 3 tundi);
- 8) õpetaja (koormus 23 tundi: bioloogia III kooliastmes 0,5 tundi, füüsika III kooliastmes 16,5 tundi, loodusõpetus III kooliastmes 4 ja II kooliastmes 2 tundi);
- 9) klassiõpetaja (koormus 23 tundi: klassiõpetaja I kooliastmes 12 tundi, kunst II kooliastmes 1 tund, muusika II kooliastmes 2 ja I kooliastmes 2 tundi, vene keel II kooliastmes 4 ja I kooliastmes 2 tundi);
- 10) õpetaja (koormus 25 tundi: ajalugu III kooliastmes 12 ja II kooliastmes 10 tundi, ühiskonnaõpetus III kooliastmes 2 tundi ja II kooliastmes 1 tund);
- 11) klassiõpetaja (koormus 24 tundi: klassiõpetaja I kooliastmes 12 tundi, inimeseõpetus I kooliastmes 1 tund, kehaline kasvatus II kooliastmes 3 ja I kooliastmes 3 tundi, loodusõpetus II kooliastmes 1 tund, matemaatika I kooliastmes 4 tundi);
- 12) õpetaja (koormus 24 tundi: matemaatika II kooliastmes 4 ja I kooliastmes 8 tundi, vene keel II kooliastmes 4 ja I kooliastmes 8 tundi);
- 13) õpetaja;
- 14) õpetaja (koormus 22 tundi: matemaatika III kooliastmes 9 ja II kooliastmes 13 tundi);

²⁵ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6, 7, 8.

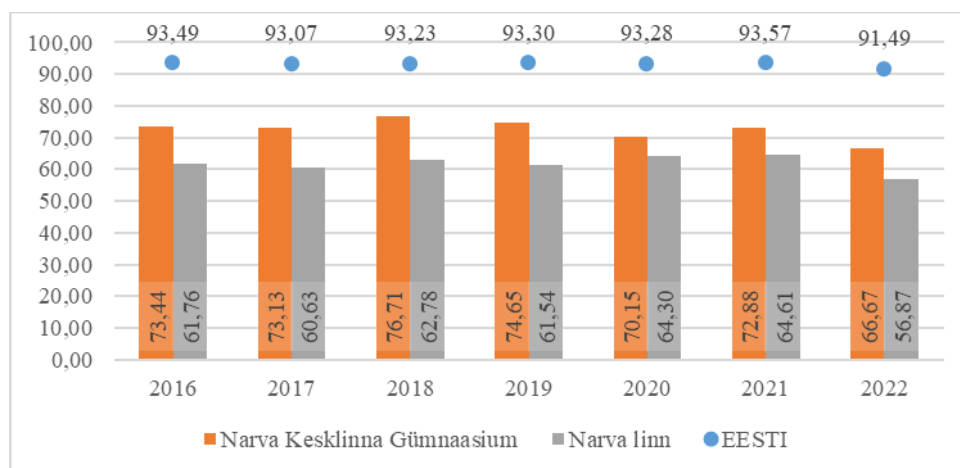
²⁶ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 8 p 6, 7, 17.

- 15) õpetaja (koormus 25 tundi: tehnoloogiaõpetus III kooliastmes 17 ja II kooliastmes 8 tundi);
- 16) õpetaja (koormus 22 tundi: geograafia III kooliastmes 3 tundi, inimeseõpetus II kooliastmes 1 tund, kunst III kooliastmes 10 ja II kooliastmes 3 tundi, muusika III kooliastmes 2 ja II kooliastmes 3 tundi);
- 17) õpetaja (koormus 21 tundi: matemaatika III kooliastmes 17 ja II kooliastmes 4 tundi);
- 18) logopeed;
- 19) koolipsühholoog.

66-st õppe- ja kasvatusala töötajast 45 keeleoskuse tase vastab nõuetele, 21 pedagoogil (31,8%) keeleoskuse tase nõuetele ei vasta. Keeleamet tegi 2023. aastal koolis keelekontrolli üksikutele pedagoogidele. Viimane kõiki õppe- ja kasvatusala töötajaid hõlmanud keelekontroll toimus 2022. aasta novembris, sellest ajast on mitmed pedagoogid vahetunud, mitmed on asunud eesti keeles õpetama.

Kõikidest kooli õppe- ja kasvatusala töötajatest on vajalik keeleoskuse tase 45 pedagoogil (68,2%), C1 keeleoskuse tase on neist 34-l (51,5%).

EHISE andmetel on viimastel aastatel olnud riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal koolis küllalt stabiilne, olles oluliselt madalam Eesti vastava näitaja väärtusest, kuid pisut kõrgem Narva linna väärtusest (joonis 1). 2022/2023. õppeaastal ei vastanud riigikeele oskuse tase nõuetele kolmandikul õpetajatest.

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

2.7. EHIS andmetel osales viimaste aastate (2018–2023) jooksul eesti keele kursustel 27 kooli õpetajat kokku 9309 tunni ulatuses, oma keeleoskust täiendas ka kooli direktor, kes õppis eesti keele kursustel 270 tundi. Direktoril ja õppealajuhatajal ei ole täpseid andmeid, kui palju kooli õpetajaid järelevalve ajal keelekursustel käis, kuid nad rääkisid, et niisuguseid õpetajaid on üle kümne ning lisaks õpivad mõned pedagoogid ka individuaalselt. Õpetajate sõnul vajavad nad kõige enam igapäevast suhtlemist, kuid Narvas eestikeelne keelekeskkond puudub, rääkida saab vaid riigigümnaasiumi keelekohvikus.

2.8. Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel osales 2018.–2023. aastal 47 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 2753 tunni ulatuses. Koolitustel osalejate seas oli 7 eesti keele õpetajat (kokku 599 tundi), 8 õpetajat, kes õpetavad nii eesti keelt kui eestikeelseid aineid (1099 tundi) ja 9 aineõpetajat, kes õpetavad eesti keeles (495 tundi) ehk kokku osalesid 24 eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavat õpetajat 2193 tunni ulatuses eesti keele ja eesti keeles

õpetamise metoodika koolitustel. Nimetatud koolitustest võtsid osa ka direktor (32 tundi), õppealajuhataja (32 tundi), logopeed (16 tundi), eripedagoog (32 tundi) ja 19 õpetajat, kes järelevalve läbiviimise ajal eesti keelt või eesti keeles ei õpetanud (kokku 448 tunni ulatuses).

Pidaja sõnul korraldab Narva linn oma õpetajatele igal aastal aprillis lõimitud aine- ja keeleõppe (edaspidi LAK-õppe) koolitusi, nendest võetakse aktiivselt osa. Lisaks korraldavad koolitusi ka linna aineseksioonid. Direktor ja õppealajuhataja rääkisid, et jagavad koolituste infot ning kui õpetajad soovivad osaleda, korraldavad vajadusel asendamised. Õpetajad on käinud ka teistes koolides tunde vaatamas ja oma koolis on kolm korda aastas lahtised tunnid. Juhtkond korraldab ka ise koolitusi, näiteks käesoleval õppeaastal oli kolme mooduliga LAK-õppe koolitus, osales 25 õpetajat. Direktori sõnul soovivad õpetajad ennekõike oma praktikat täiendada, kuid koolitajad piirduvad enamasti vaid teooriaga. Õpetajad kinnitasid, et saavad koolituste kohta infot juhtkonnalt, lisaks linnavalitsuse kultuuriosakonnast ning mõnikord ka sotsiaalmeediast ja Harno kodulehelt. Nad rääkisid, et vaatavad kolleegide tunde ning sellest on abi. Õpetajate sõnul on koolituspakkumisi palju, kuid enamasti on tegu teooriakursustega, nemad sooviksid praktilisi kursusi, selliseid, kus antakse juhtnööre, kuidas muukeelseid lapsi eesti keeles õpetada. Niisuguseid koolitusi on vähe.

2.9. Ettepanekud pidajale

Luua kooli vestlusklubi või -ring, kus tasustatud eestikeelne õpetaja muu kodukeelega õpetajatega eesti keeles suhtleks, nende vigu parandaks, võõrapärasele ja ebaloomulikule keelekasutusele tähelepanu juhiks.

2.10. Ettepanekud direktorile

- 2.10.1. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel esimesel võimalusel kutset taotleda ning toetada ja motiveerida neid kutse omandamisel.
- 2.10.2. Soovitada õpetajatel, kel nõutud tasemeharidus puudub, õppima asuda, toetada neid tasemehariduse omandamisel.
- 2.10.3. Sõlmida nende õpetajatega, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, tähtajalised töölepingud.
- 2.10.4. Julgustada eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid osalema eestikeelsetel koolitustel ja kasutama eestikeelset meediat, et eesti keele oskust parandada.
- 2.10.5. Innustada eesti keelest erineva emakeelega ja eesti emakeelega õpetajaid omavahel eesti keeles suhtlema, et ületada keelebarjäär ja saavutada parem eesti keele oskus.
- 2.10.6. Leida eesti keele ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele võimalusi õppida teiste koolide kogemustest ning osaleda õpetajavahetuse projektides, et tuua kooli uusi ideid, kogemusi, metoodikaid.

2.11. Ettekirjutused pidajale

- 2.11.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.06.2025. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.
- 2.11.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole asunud seda omandama hiljemalt 01.08.2024. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2.11.3. Tagada koolis sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74¹ lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. Koolis õppis 04.03.2024 EHISe andmetel 593 õpilast. Neist 177 õppis klassides, kus rakendatakse varase keelekümluse metoodikat.

3.2. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati üheksat tundi: kolme eesti keele tundi ja kuut eestikeelset ainetundi. Tunnivaatlusel viibis kooli esindajana õppealajuhataja, kes andis õpetajatele vaadeldud tundide kohta esmast tagasisidet.

Õigusaktides²⁷ on sätestatud, et õppekeskkond peab toetama õpilase arengut, peab võimaldama õpilasel õppes aktiivselt osaleda. Õppetöö peab toimuma ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks, näiteks rühmatöökaks ja õppemängudeks, kus saab inventari ümber paigutada ning on võimalik kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale²⁸.

Vaadeldud tunnid, v.a üks, toimusid klassiruumides, kus õpilased istusid üksteise selja taga. Kõikides klassides olid pingid, mida on keeruline rühma- või tegevuskeskuste tööks ümber paigutada.

Kooli ruumides on nii eesti- kui venekeelsed eriteemalised rääkivad seinad ja infostendid. Klassiruumide seintel on eesti keele õppe toetamiseks keelematerjalid, grammatikatabelid, väljendid, kaardid, plakatid. Õpilaste tööd olid välja pandud vaid kahes küllastatud klassiruumis. Võimalus keelt erinevates suhtlussituatsioonides kasutada aitab kaasa keele omandamisele ja toetab õppija motivatsiooni keelt õppida, seetõttu võiks rohkem välja panna õpilaste loodud ajakohaseid eestikeelseid materjale.

Klassid olid varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega, olemas olid arvutid, tahvelarvutid, projektorid, ekraanid.

3.3. Õpetajad rääkisid vaadeldud tundides ainult eesti keeles ning valdasid ainekeelt. Nende kõnetempo oli sobiv, enamasti said õpilased räägitust aru. Kahes tunnis õpetaja ei kontrollinud, kas õpilased mõistsid räägitut, ja see jäigi selgusetuks. Ühes tunnis rääkis õpetaja kiiresti, kuid kordas piisavalt oma mõtteid ja kontrollis, kas õpilased said aru. Õpetajatel oli tajutav emakeele aktsent, kuue õpetaja kõnes esines nii hääldus- kui ka keelevigu, ühe õpetaja tunnis oli viga ka tahvlile kuvatud õppematerjalis.

Määruses²⁹ on sätestatud, et õpilane peab olema õppes aktiivne osaleja, kes võtab võimete kohaselt osa oma õppe eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib ennast ja oma kaaslast hindama. Omandatud teadmisi peab õpilane rakendama muu seas ka arutledes ja argumenteerides. Tundides tuleb rakendada mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi.³⁰

Vaadeldud tundides olid ülekaalus traditsioonilised õppemeetodid. Viies tunnis domineeris õpetaja, kes ei rakendanud õpilaste aktiivset suhtlemist võimaldavaid tööviise. Õpetajad kasutasid sageli loengumeetodit ja kõikidele õpilastele mõeldud tööülesandeid. Rühma- ja paaristööd tehti ainult kahes tunnis, neist ühes oli õpilaste aktiivsus madal, teises tunnis töötasid

²⁷ PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 5 lg 1

²⁸ PRÕK, lisa 1 punkt 1.7.

²⁹ PRÕK, § 5 lg 1.

³⁰ PRÕK, lisa 1, punkt 1.5.

õpilased innukalt ja oli näha, et nad olid sellise õppemeetodiga harjunud. Enamasti arendati tundides kuulamise, lugemise ja vähesel määral kirjutamise oskust, rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Õpetajad küll esitasid küsimusi, kuid ei andnud õpilastele mõtlemis- ja vastamisaega, vaid vastasid sageli ise. Õpilased ei saanud omavahel suhelda ega ise uusi teadmisi ja keele seaduspärasusi avastada. Õpetajate loodud õppekeskkond ei toetanud võrdselt kõigi keele osaoskuste omandamist ning õpilased ei olnud õppeprotsessis aktiivsed osalejad. Enamik õpiülesannetest olid seotud õpilaste igapäevaeluga, vajalikud ja harivad. Teemakäsitus oli õpilastele ea- ja jõukohane ning varem õpituga seotud.

Ainult neljas vaadeldud tunnis kasutas õpetaja tunni alguses õpilasi tööle innustavaid ja häälestavaid ülesandeid (õnneratas, küsimustega kaardid, küsimused koolituse kohta). Küsimused vastasid õpitavale keeletasemele. Tunni alguses õpetajad teatasid või kirjutasiid tahvlile käsitletava teema, mitmes tunnis olid välja toodud ka tunni tegevused ja ülesanded, need olid samuti tahvlile kirjutatud või ekraanile kuvatud. Tunni eesmärgid olid sõnastatud vaid neljas tunnis, seejuures oli ühe tunni eesmärgiks gümnaasiumi astumisega seotud sõnavara laiendamine, kuid sellega peaaegu ei tegeletudki.

Vaadeldud tundides ei esinenud aine- ja keeleõppe lõimingu näiteid, ainetundides puudusid keele-eesmärgid. Lõimitud aine- ja keeleõppe puhul peab kavandama igasse ainetundi keele-eesmärgid ja eesti keele õpitulemused³¹, sest iga aineõpetaja peab ainetunnis arendama ka õpilaste eesti keele oskust, peab aitama õpilastel sõnavara omandada, peab leidma meetodid, mis aitavad õpilastel sõnu ja lausemudeleid meelde jätta, peab looma olukordi, kus õpilased on sunnitud neid suhtlemisel kasutama. Eesti keele tundides peaksid õpetajad kasutama aineõpet sisaldavaid tekste, et paremini keelendeid ja lausemalle kinnistada, kuid eesti keele tundides oli enamasti uue keelelise materjali maht äärmiselt väike. Ainetundides (loodusõpetus, geograafia, ajalugu) oli uut sõnavara ohtralt, kuid seda oleks pidanud rohkem kinnistama. Tunnis rääkis vaid 1-2 õpilast, teiste vastused olid ühesõnalised. Täislausega vastamist õpetajad ei nõudnud. Positiivsena saab välja tuua, et kolmes tunnis tehti kokkuvõtlik esitus, mis lihtsustas teema mõistmist.

Aineõpetajate sõnul peavad nad küll arvestama õpilaste keelelisi erivajadusi, aga keelega tegelemiseks puudub neil aeg, sest vastasel juhul kannatavad aineteadmised. Kuna kasutatavad õpikud on mõeldud eestikeelsetele lastele, tuleb teksti lihtsustada ja arusaadavamaks muuta, esitlusi koostada. Õpetajad mainisid ka seda, et nad on aine-, mitte keeleõpetajad ja eraldi väljaõpet pole saanud, enamus koolitusi keskendub teooriale, praktikakoolitusi on väga vähe.

Kahes tunnis tegid õpetajad tunni lõpus kokkuvõtte ning kolmes tunnis andsid lisaks ka õpilased tagasisidet: kahes tunnis suuliselt, ühes telefoni abil. Tagasiside piirdus peamiselt hinnanguga, mis meeldis ja mis mitte.

Seadus³² sätestab, et õpilaste arengu toetamiseks, õpiedukuse kohta tagasiside andmiseks, innustamiseks, enesehinnangu kujundamiseks tuleb õpilasi hinnata. Kõikides vaadeldud tundides küsisid õpetajad kõiki õpilasi, kuid ei hinnanud ega andnud õpitulemuste kohta argumenteeritud edasiviivat tagasisidet. Enamasti oli tagasisideks ühesõnaline suuline kiitus („Tubli!“), kuid jäi selgusetuks, mille eest kiideti.

Mõned õpilased pöördusid õpetaja poole vene keeles, ka omavahel räägiti vene keeles. Õpetajad vastasid küll eesti keeles, kuid õpilasi ei keelanud. Õpetajad võiksid kehtestada reegli, et tunnis või klassiruumis räägitakse ainult eesti keeles.

³¹ PRÕK, § 5 lg 6.

³² PGS, § 29 lg 1.

Esiletõstmist väärrib 5.a klassi eesti keele tund, mis oli kavandatud nii, et õpistrateegiad ja meetodid vaheldusid, jõuti arendada kõiki osaoskusi, rääkimisele pöörati piisavalt tähelepanu ning õpetaja nõudis argumenteeritud vastuseid. Õpilased tegid paaristööd, arutlesid, parandasid ja hindasid õpetaja poolt antud kriteeriumite alusel kaasõpilaste töid. Tänu sobivale töötempole ja läbimõeldud ülesehitusele oli tund sisutihe, õpilased said piisavalt suhelda, jõudsid õpitut kinnistada ja tagasisidet anda.

Määruses³³ on sätestatud, et koolis tuleb luua usalduslikkusel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel rajanev õhkkond. Kõikides tundides oli sõbralik ja tööine õhkkond, õpilased tundsid end klassis hästi. I kooliastmes ja 5. klassis olid õpilased aktiivsemad, vanemate klasside õpilased oma initsiatiivi üles ei näidanud, kuid tegid, mis vaja, töötasid kaasa.

Õpetajad ja õpilased kasutasid vastavalt määruse nõuetele³⁴ arvuteid ja tahvelarvuteid, vaatasid õppefilme ja õppekomplektides sisaldavaid audiovisuaalseid materjale, kasutasid ülesannete lahendamiseks telefone ja QR-koode.

Koolis on õpetajate töökavad kohustuslikud, need on e-koolis kättesaadavad. Töökavades on planeerimise aluseks peamiselt õpikus olevad teemad, õpitulemused on enamasti antud eraldi, teemaga sidumata. Hindamisele pole töökavades vajalikul määral tähelepanu pööratud. Esitatud kujul töökavad õpetajaid tunni läbiviimisel ei toeta.

3.5. Järelevalve üks eesmärgi on välja selgitada, kas kooli tegevus on korraldatud nii, et õpilastel on võimalik jõuda riiklikult sätestatud õpitulemusteni ja saavutada nõutud keeleoskuse tase, mis võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti keeles ning minna üle eestikeelsele õppele. Enamiku vaadeldud tundide põhjal on raske õpilaste tegelikku keeletaset hinnata. Õpilaste suulise kõne osakaal oli tundides äärmiselt väike, vastati peamiselt õpetaja küsimustele, mis eeldasid sageli ühesõnalist vastust. Vaba suhtluskeelt oli vähe kuulda isegi 9. klassis. Kuuldu põhjal jääb õpilaste keeleoskus ettenähtud tasemest madalamaks, vaid üksikute õpilaste keeletase vastab vähemalt eesti keel teise keelena keele-eesmärkidele.

Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles. Kooli eestikeelsest huvitegevusest nimetasid nad eksamiksi ettevalmistavat ringi, üks õpilane oli käinud Narva Eesti Keele Maja üritustel, üks oli eesti keelega kokku puutunud spordiringis, kus mõnikord on eestikeelne külalistreener. Mõned õpilased ütlesid, et kuulavad eesti keelt raadiost ja telerist. Üks õpilane ütles, et räägib eesti keeles eestlasest isaga, üks õpilane, et käib suviti vanemate eestlastest sõpradel külas ja räägib nendega. Üks vestlusel osalenud õpilane on kodutütar, tema kuulab ja räägib eesti keelt kodutütarde ja Kaitseliidu üritustel. Eestikeelse aineõpetuse kohta arvasid õpilased, et mõnda ainet on keeruline, mõnda aga lihtne eesti keeles õppida. Nad ütlesid, et kui õpetaja meeldib ja huvitavalt õpetab, on ka keerulise sõnavaraga aine, näiteks ajalugu, eesti keeles lihtne.

3.6. Kooli juhtkonna ja õpetajate sõnul korraldatakse koolis keeleõpet toetavaid üritusi, eestikeelsed on 1. septembri pidu, õpetajate päeva ettevõtmised, vabariigi aastapäeva ja emakeelepäeva üritused. Koolis on eestikeelseid ringe, näiteks „Lummav eesti keel“, laulu-, mängu- ja näitering Rukkilill, mängujuhtide ring, funktsionaalse lugemise, robotika-, käsitöö- ja spordiring ning ring, kus valmistatakse eesti keele eksamiksi. Teatriring on küll venekeelne, kuid sel aastal lavastatakse eestikeelne etendus. Pidaja esindaja sõnul on õpilastel ka linnas võimalik eestikeelse huviharidusega tegeleda, selleks on Eesti Keele Maja ning ka Meremeeste Klubis on üks eestikeelne ring.

³³ PRÕK, § 6 lg 3 p 10.

³⁴ PRÕK, lisa 1 p 2.4.1.

3.7. Hoolekogu liikmed arvasid, et noorematel õpilastel on lihtsam, vanematel õpilastel aga keerulisem eestikeelsele aineõppele üle minna. Nad rääkisid, et keeleõppe toetamiseks peaks olema rohkem eestikeelset huvitegevust. Hoolekogu liikmete sõnul on takistuseks eestikeelse keelekeskkonna puudumine, seetõttu peaksid õpilased mööda Eestit ringi sõitma ja vaatama, mis mujal toimub.

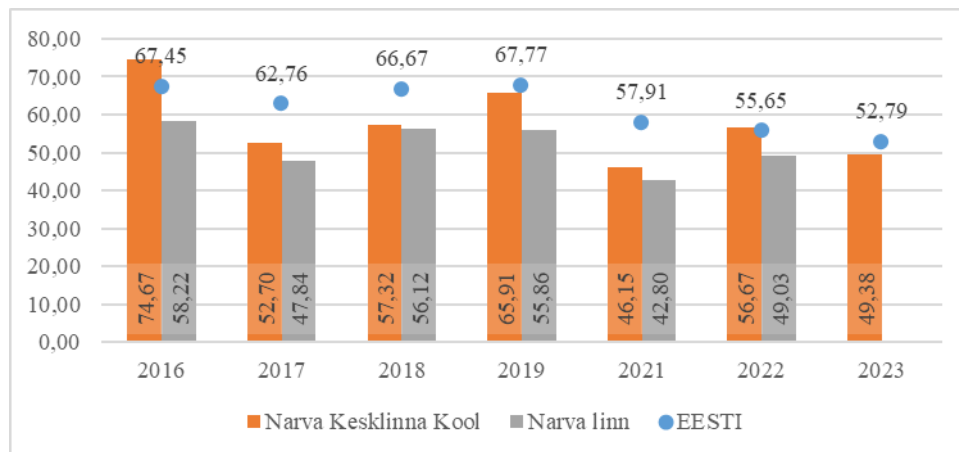
3.8. Õpetajad olid samuti arvamusel, et keelekeskkonna puudumine on eesti keele õppimise puhul õpilaste jaoks suurim takistus. Nad rääkisid, et õpilased suhtlevad vahetundides ja väljaspool kooli vaid vene keeles, nendes telefonid on venekeelsed, nad kuulavad venekeelset muusikat ning sageli ei teagi, mis mujal Eestis toimub. Õpetajad väitsid, et vajaksid ka ise rohkem igapäevast eestikeelset suhtlust. Eesti keele ja eesti keeles õpetamist takistavate teguritena tõid nad välja muukeelsetele õpilastele mõeldud õpikute puudust või vähest valikut – eestlastele mõeldud aineõpikute sõnavara on muukeelsetele õpilastele liiga keeruline. Õpetajad rääkisid, et tunnevad puudust ka headest praktikakoolitustest – koolituspakkumisi on küll palju, kuid enamasti soovitakse õpetada teooriat, nemad aga vajaksid praktilisi näpunäiteid.

3.9. Ettepanekud direktorile

- 3.9.1. Soovitada õpetajatel oma tundidele aine-, keele- ja õpioskuste eesmärgid seada, et oleks võimalik tunnis saavutatut analüüsida.
- 3.9.2. Soovitada õpetajatel tunni alguses õpilasi häälestada aktiveerivate ülesannetega, mille käigus õpilased saavad rääkida ning õpitud sõnavara ja keelendeid kasutada.
- 3.9.3. Tagada keskkond, mis võimaldaks õpetajatel aktiivõppemeetodeid kasutada.
- 3.9.4. Pöörata tähelepanu, et õpetajad kasutaksid tundides erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid meetoodilisi võtteid, et nad looksid õpilastele tunnis võimalikult palju võimalusi eesti keeles rääkida.
- 3.9.5. Pöörata tähelepanu, et õpetajad arendaksid tundides nii õpilaste rääkimis-, kuulamis-, kirjutamis- kui lugemisoskust ning et nad kasutaksid tundides õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid meetoodilisi võtteid, mis pakuvad võimalusi rohkem rääkida.
- 3.9.6. Soovitada õpetajatel igas tunnis õpilastele vajalikud sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid anda, neid harjutada ja õpilasi neid suhtluses kasutama innustada.
- 3.9.7. Korraldada aine- ja eesti keele õpetajate koostööd, et erinevates ainetes õpitavat lõimida.
- 3.9.8. Leida võimalusi korraldada õpilastele veelgi enam eestikeelset õppekavavälist tegevust, et nende keeleoskust arendada.
- 3.9.9. Kavandada eestikeelset õppekavavälist tegevust ka nõrgema keeleoskusega õpilastele, et nad saaksid omandada eestikeelset sõnavara ja harjutada eesti keeles suhtlemist.
- 3.9.10. Leida võimalusi õpetajate meetoodiliste oskuste täiendamiseks.

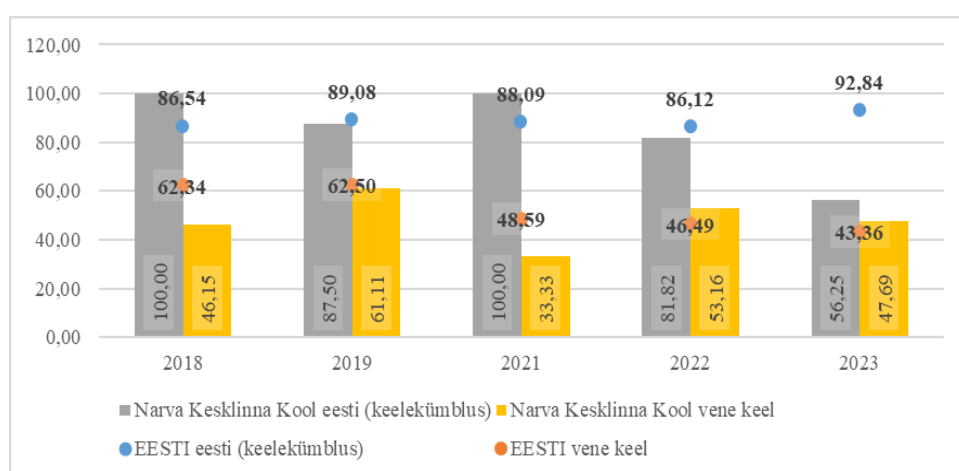
4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

4.1. Eesti keeles põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme saavutanute osakaal (joonis 2) on olnud koolis sama näitaja Eesti väärtusest madalam, kuigi üldiselt pisut kõrgem kui Narva linnas. Koolis saavutasid viimasel aastal B1 keeletaseme vaid pooled lõpetanutest. Õppekeelte lõikes on eesti keelekümbeluses B1 keeletaseme saavutanute osakaal madalam kui Eestis. Vene õppekeele õpilaste seas on B1 keeletaseme saavutanute osakaal pisut kõrgem kui kõigil vene õppekeeles põhikooli lõpetanutel, kuid siiski tähendab see, et vaid alla poole vene õppekeeles lõpetanutest on omandanud eesti keeles B1 keeletaseme (joonis 2.1).

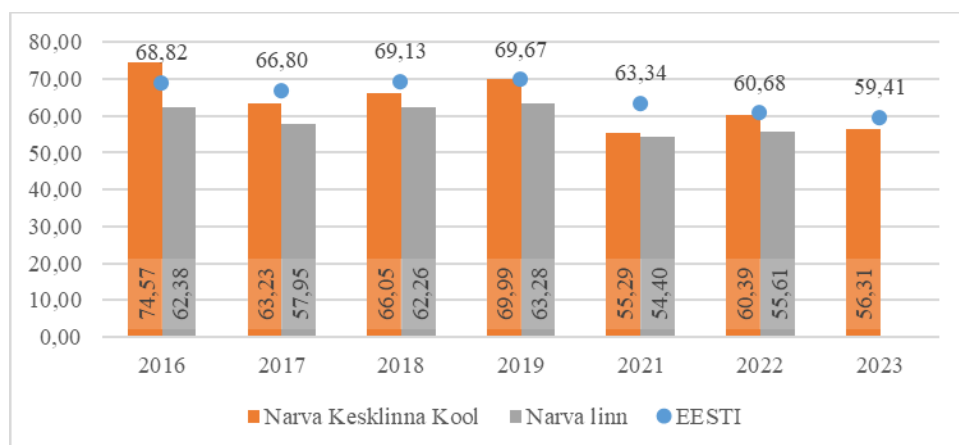
Joonis 2. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 keeletaseme saavutanute osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

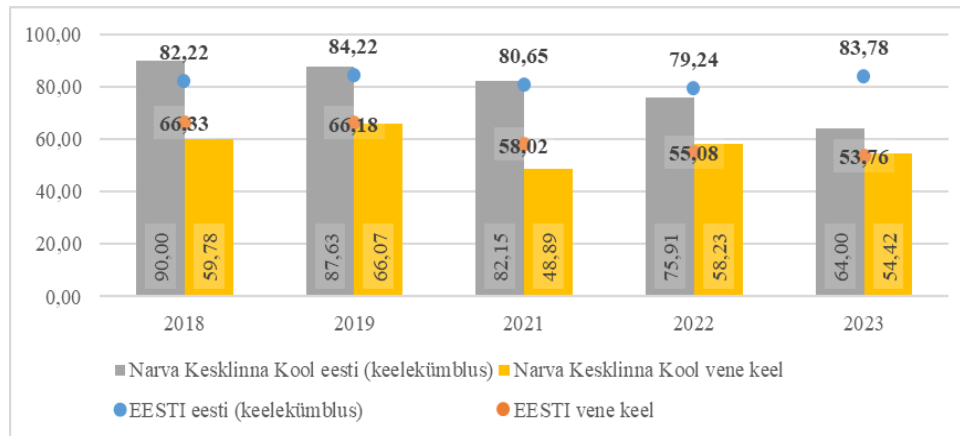
Joonis 2.1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 keeletaseme saavutanute osakaal õppekeelte kaupa, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 3. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

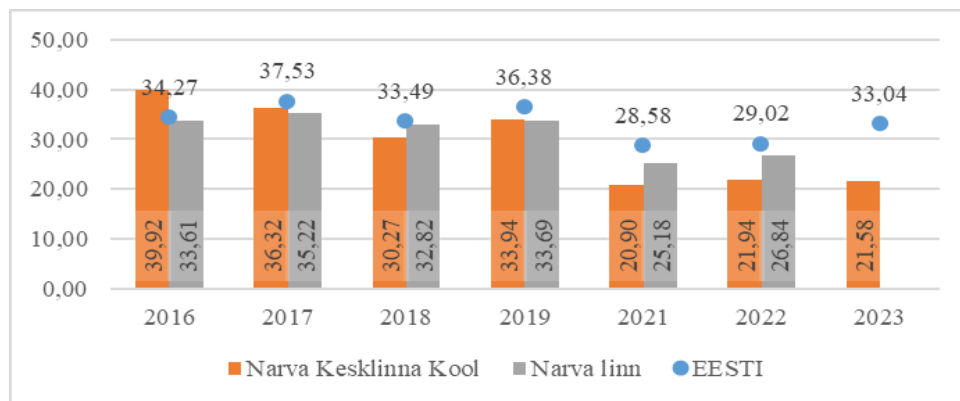

Joonis 3.1. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena õppekeelte kaupa.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Õppealajuhataja sõnul mõjutas õpilaste viimaste aastate tulemusi distantsõpe.

4.2. Põhikooli matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest oluliselt madalam (joonis 4).

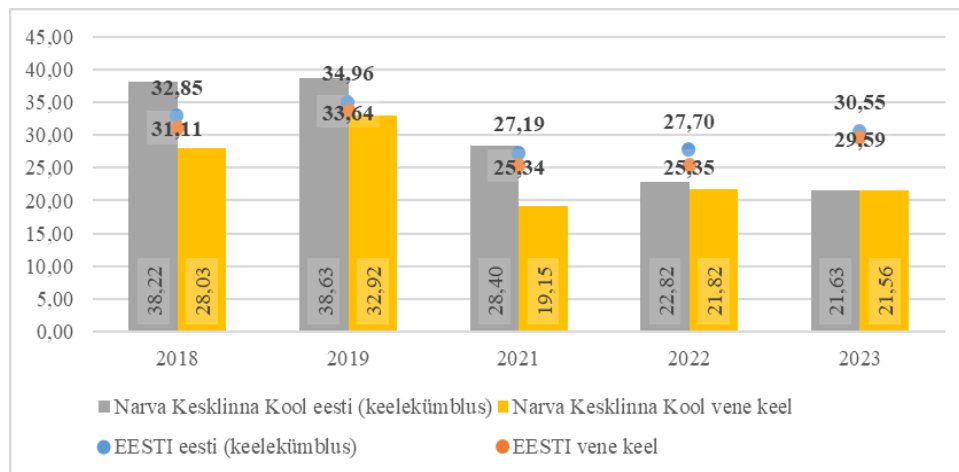

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kooli lõpetanute matemaatika lõpueksami tulemused on õppekeelte lõikes (joonis 4.1) sarnasemaks muutunud, 2023. aastal olid eesti keelekümbluses ja vene õppekeeles õppinute tulemused sisuliselt samasugused. Viimased kaks aastat on nii eesti keelekümbluses kui vene õppekeeles lõpetanud saavutanud põhikooli lõpu matemaatikaeksamil keskmiselt vähem kui pooled punktid.

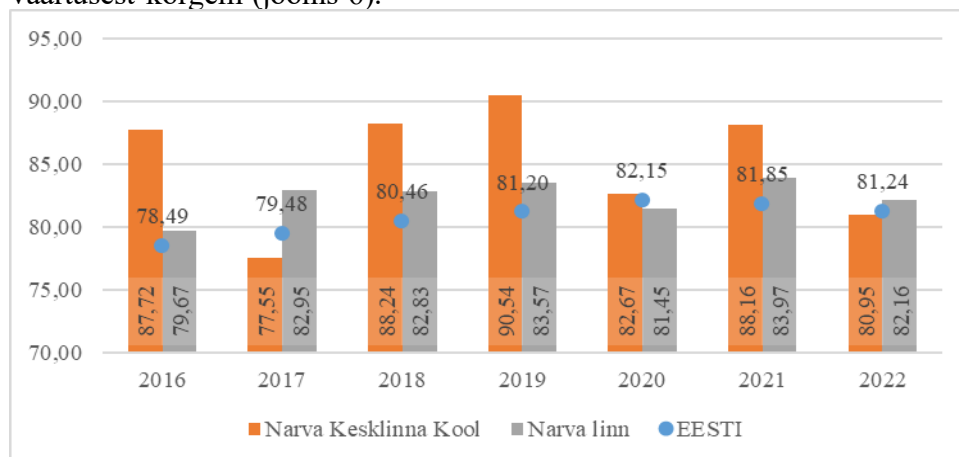
Direktori sõnul mõjutas ka matemaatikaeksami tulemusi distantsõpe, sest koolis oli palju õpilasi, kel varasem arvutiga töötamise kogemus puudus. Viimastel aastatel on kool nendele õpilastele, kel kodus arvutit pole, selle koolist laenuks andnud.

Joonis 4.1 Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

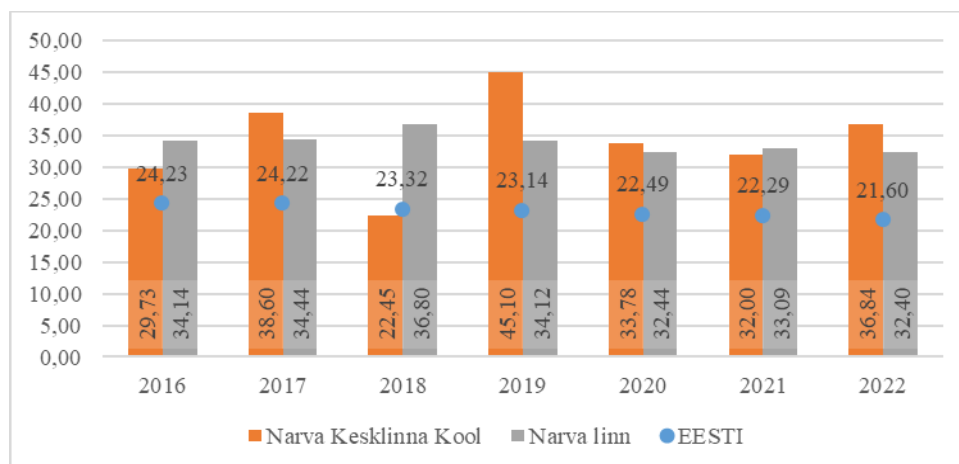
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.3. Keskkooli omandanute osakaal on olnud neli aastat pärast kooli lõpetamist mõnel aastal madalam ja mõnel kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 5). Kutsehariduse omandanute osakaal on viis aastat pärast kooli lõpetamist olnud suuremal osal aastatest Eesti vastava näitaja väärtusest kõrgem (joonis 6).

Joonis 5. Keskkooli omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 6. Kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.4. PGSi³⁵ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust. Järelevalves vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi eesti keele õpetamiseks ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

4.5. Koolis on olemas sisehindamise läbiviimise kord, direktor on selle dokumendi oma käskkirjaga³⁶ kinnitanud. Jaanuaris 2024 muutis direktor³⁷ nimetatud korda, kuid muudatus hõlmas vaid kooli nime. Kord sätestab³⁸, et sisehindamisel analüüsitakse kooli õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust, et sisehindamise ülesandeks on teadvustada õppeasutuse võimalusi ja olulisi võtmeküsimusi; püstitada faktidel ja analüüsil põhinevad eesmärgid; anda tagasisidet eesmärkide saavutamisest; jälgida liikumist visiooni suunas; jälgida ressursside otstarbekohast jagamist ja kasutamist; selgitada huvipoolte ootused ja vajadused ning neile vastamine; toetada, tunnustada, motiveerida ja nõustada personali; tagada kooli jätkusuutlik areng ja õpilaste hea ettevalmistus toimetulekuks järgmises kooliastmes; selgitada välja, kuidas õppeasutus täidab kooli põhimääruses sätestatud ja riigi poolt antud ülesandeid. Dokumendis on sätestatud³⁹, et sisehindamise kohta tehakse kokkuvõtte, kus tuuakse valdkonniti välja kooli tugevused ja parendusvõimalused ning et analüüsi tulemuste alusel kavandatakse kooli üldtööplaani ja uuendatakse arengukava.

4.6. Viimane sisehindamise aruanne⁴⁰ hõlmab perioodi 2017–2021 ning on koostatud kooli sisehindamise korra alusel. Õppe- ja kasvatustegevuses on varase keelekümluse rakendamine esile tõstetud, kuid samas nähakse keelekümluse arendamises ka parendusvõimalusi, eesmärgiks seatakse integreeritud keeleõpetust arendada. Personalivaldkonnas on üheks eesmärgiks motiveerida õpetajaid eesti keelt õppima ja neile eesti keele õppimisel tuge pakkuda.

4.7. Iga õppeaasta tulemuste kohta on koostatud mitmeid dokumente, näiteks 2022/2023. õppeaasta kohta on olemas dokumendid „2022.–2023. õppeaasta tulemuste analüüs ja tegevuste kavandamine valdkondade parandamiseks“, „Keelekümlusklasside metoodilise ühingu 2022.–2023. õppeaasta analüüs“, „Metoodilise ühingu 2022–2023. õppeaasta töö analüüs“. Nendes dokumentides on loetletud, mis õppeaasta jooksul tehti või hästi läks, näiteks et õpilane saavutas olümpiaadil hea tulemuse või et õpetajad osalesid eesti keele koolitustel või et toimusid metoodikapäevad „Õpetajalt õpetajale“. Lisaks on välja toodud parendusvaldkonnad, näiteks on kirjutatud, et tuleb stimuleerida õpetajaid eesti keelt õppima, motiveerida neid eesti keelt praktiseerima, tuleb korraldada aineõpetajate koostööd metoodikapäevade, tunnivaatluste, sisekoolituste, rühmatöö ja ürituste kaudu ning seda kõike peamiselt eesti keeles. Dokumentides puudub analüüs, miks nimetatud tegevusi kordaminekuteks loetakse või mis nende kordaminekute põhjuseks on. Ka ei selgu, miks on vaja just loetletud arendustegevusi ja mida nende tegevustega muuta või saavutada loodetakse. Dokumendis „2022–2023. õppeaasta tulemuste analüüs ja tegevuste kavandamine valdkondade parandamiseks“ on esimeseks tugevuseks kirjutatud, et õppe edukuse kvaliteet on hea, seda arvamust kuidagi põhjendamata. Samas on esimese parendusvaldkonnana välja toodud, et eelmiste õppeaastatega võrreldes madalamad tulemused on tingitud distantsõppest. Seega ei ole võimalik aru saada, millised

³⁵ PGS, § 78 lg 1.

³⁶ Direktori 21.02.2018 käsk kiri nr 77/1.

³⁷ Direktori 10.01.2024 käsk kiri nr 15.1-2/2.

³⁸ „Narva Kesklinna Kooli sisehindamise läbiviimise kord“ § 2.

³⁹ „Narva Kesklinna Kooli sisehindamise läbiviimise kord“ § 3, § 6.

⁴⁰ „Narva Kesklinna Gümnaasiumi sisehindamise aruanne 2017.–2021. a.“.

õpitulemused sel õppeaastal tegelikult olid ja miks. Dokumendis „Õppe-kasvatustöö aruanne 2022.–2023. õppeaasta“ on ära toodud õpilaste arvud klassides ja liikumine, õpitulemused, sh eksamitel ja tasemetöödel saadud tulemused ning võrdlus Eesti keskmise ja Narva linnaga. Ka selles dokumendis on kirjutatud, et madalad tulemused on tingitud distantsõppest. Miks sellisele järeldusele jõuti ja kas oli ka teisi põhjuseid, aruandest ei selgu. Dokumendis on kirjutatud, et järgmisel õppeaastal tuleb pöörata erilist tähelepanu õpimotivatsiooni toetava õpikäsitluse rakendamisele, et tuleb erinevaid tugimeetmeid rakendada, õpetajate koostööd korraldada, õpilasi motiveerida. Parendusmeetmete valikut põhjendatud ei ole. Kooli juhtkonna sõnul käib õppealajuhataja õpetajate tunde vaatamas, kuid tunnivaatlustest tulenevaid tähelepanekuid, näiteks õpetaja poolt kasutatavate metoodikate seost õpitulemustega, analüüsitud ei ole.

4.8. PGSi⁴¹ kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Narva Linnavalitsus on kooli arengukava aastateks 2022–2027 kehtestanud⁴², järelevalves kehtis arengukava oktoobris 2023 täiendatud ja muudetud⁴³ versioon. Arengukavas on välja toodud kooli üldandmed, ajalugu, lühikirjeldus, strateegilised eesmärgid, võimalikud riskid eesmärkide saavutamisel. Seatud prioriteetide seas on ka keeleõppega seotuid: välja töötada koolisisene kogemuste vahetamise, sh keeleõppe paremate praktikate jagamise süsteem; luua ja arendada sidemeid teiste koolidega, sh keelekümbelprogrammi järgi töötavate koolidega; tõhustada keeleõpet, arendades keelekümbelklasse ja integreeritud keeleõpetust, et tagada õpilastele võimalus õpingute jätkamiseks eesti või inglise keeles. Prioriteetide saavutamiseks on planeeritud mitmeid tegevusi, näiteks koostada eesti keele õppe ja eestikeelse õppe kvaliteedi tõstmise tegevuskava, vahetada kogemusi, viia läbi lahtiseid tunde, parandada personali eesti keele oskust, korraldada keelekümbelõpetajatele täiendavaid koolitusi, leida partnerkoole, suurendada eesti keeles õpetatavate ainete ja keelekümbelklasside hulka, korraldada keeleõpet toetavaid üritusi, tagada eesti keeles õpetatavate ainete kõrge kvaliteet. Kõikide nende tegevustega planeeritakse tegeleda kogu arengukava perioodi jooksul. Ühes arengukava lahtris on nii vastutajad kui kaasatud inimesed, näiteks on sinna kirjutatud direktor, õppealajuhataja, klassijuhatajad, pedagoogid või näiteks direktor, õppealajuhataja, ainesektsioonide juhatajad, keelekümbelprogrammi järgi töötavad õpetajad ja kõik pedagoogid. Nii on dokumendi põhjal võimatu aru saada, kes mingi konkreetse tegevuse läbiviimise eest vastutab. Eesmärgid ja tegevusi on palju, kuid need on väga üldsõnalised, dokumendist ei selgu näiteks, kui palju lahtiseid tunde soovitakse teha, milliseid üritusi, millal ja kui palju on plaanis korraldada, kui palju ja millal keelekümbelklasside arvu soovitakse suurendada. Kui puuduvad konkreetsete mõõdetavad indikaatorid ja kindlad tähtajad, on keeruline eesmärkide täitmist või täitmata jätmist hinnata.

Arengukava üks osa on eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava, milles on 10 põhisuunda, nende elluviimiseks 42 tegevust. Ka selles osas on mitmed tegevused, näiteks õpetajate eesti keele oskuse tõstmine, LAK-õppe koolituste läbimine, eestikeelsete ürituste korraldamine, õpilaste eesti keele oskuse regulaarne testimine, õpilaste vahetus, eestikeelne huvitegevus planeeritud terveks arengukava perioodiks ning vastutajate ja kaasatute hulk on lai, hõlmates peaaegu kõik kooli pedagoogid. Konkreetsemalt, aastate kaupa, on välja toodud ajad, mil klassid eestikeelsele õppele üle lähevad, samuti ajad, mil erinevaid õppeaineid eesti keeles õpetama hakatakse.

Direktori sõnul koolis arengukavas püstitatud eesmärgid täidetakse: eestikeelsete õppeainete hulka suurendatakse aasta-aastalt, koolis korraldatakse koolitusi, kolm korda aastas on

⁴¹ PGS, § 67 lg 1.

⁴² Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakonna juhataja 08.02.2022 käskkiri nr 1.1 -8/1188-2.

⁴³ Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakonna juhataja 19.12.2023 käskkiri nr 9.1 -2/13860.

metoodikapäevad, mille käigus toimuvad lahtised tunnid, mida õpetajad külastavad. Koolil on loodud sidemed mitme eestikeelse kooliga Narvas ja mujal Eestis, õpetajad on käinud partnerkoolides külas ja õpilased osalenud õpilasvahetuses. Keeleõppe toetamiseks on korraldatud mitmeid eestikeelseid üritusi, niisugused on näiteks 1. septembri, vabariigi aastapäeva ja emakeelepäeva ettevõtmised. Direktor väitis järelevalve läbiviijatega vesteldes, et eesti keele õppe ja eestikeelse õppe kvaliteedi tõstmise tegevuskava koostamine on tal hetkel käsil.

4.9. Õppeaasta üldtööplaan on dokument⁴⁴, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtsajad⁴⁵. Üldtööplaani peab õppenõukogu kinnitama⁴⁶ iga õppeaasta alguseks.

Üldtööplaan on kinnitatud õppenõukogu 30.08.2023 koosolekul⁴⁷ ja vormistatud koosoleku protokollis lisana. Dokumendis on planeeritud 2023/2024. õppeaasta üldesmärgid ja ülesanded, kokku seitse, s.h ettevalmistus üleminekuks eestikeelsele haridusele, õpilaste õppe ja õpetamise kvaliteedi parandamine. Üldtööplaan on vormistatud alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele, kuid ülesannete lahter kannab pealkirja „Valdkond“ ning tegevuste lahter pealkirja „Ülesanded“. Näiteks personalijuhtimise valdkonnas on ülesandeks personali arendamine ja selleks on üks tegevustest teises keeles õpetamise metoodikakoolituste läbiviimine, kuid kooli üldtööplaanis on personali arendamine lahtris „Valdkond“ ja teises keeles õpetamise metoodikakoolituste läbiviimine on ahtris „Ülesanne“. Selguse huvides tuleks koolil üldtööplaani lahtrid õigesti pealkirjastada.

Üldtööplaanis on mitmeid eesti keele ja eestikeelse aineõppega seotud tegevusi: teises keeles õpetamise metoodikakursuste korraldamine, eesti keele oskuse parandamine, eesti keele oskuse toetuseks erinevate ürituste korraldamine, eestikeelsete huviringide avamine, eestikeelsete suvelaagrite korraldamine, eesti keelekeskkonna loomine koolis, koostöö partnerkoolidega ning õpilaste ja õpetajate vahetus, kuid ka õpiedukuse analüüs, tundide külastamine, eesti keele ja eestikeelse aineõppe kontrollimine. Kvaliteetse eesti keele ja eestikeelse aineõppe toetamiseks on vajalikud ka uute ja alustavate õpetajate toetamine ja kogemuste jagamine. Enamik tegevusi on esitatud üldsõnaliselt ja planeeritud terveks õppeaastaks, näiteks ei selgu üldtööplaanist, milliseid koolitusi millal ja millises ulatuses läbi viia soovitakse, kui suurt osa tundidest külastada tahetakse, milliste koolidega ja mis ulatuses õpetajaid ja õpilasi vahetada soovitakse. Kui puuduvad indikaatorid ja mõõdikud, on keeruline analüüsida ja hinnata, kas ja kuivõrd said planeeritud tegevused tehtud ja millises ulatuses said eesmärgid täidetud.

Direktori sõnul üldtööplaanis püstitatud eesmärgid täidetakse, näiteks oli sel õppeaastal koolis kolmest moodulist koosnev LAK-õppe koolitus, korraldatud on eestikeelseid üritusi, metoodikapäevadel on vaadeldud kolleegide tunde, koolis töötab mitu eestikeelset ringi, ainesektsioonide liikmed vahetavad kogemusi.

4.10. Ettepanekud direktorile

4.10.1. Õppeaastast kokkuvõtet tehes analüüsida põhjuseid, miks miski hästi või halvasti läks.

4.10.2. Eesti keele õppimise tulemusi analüüsides kavandada konkreetseid tegevusi nii õppe kvaliteedi tagamiseks kui õpetajate arendamiseks.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁴⁵ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁴⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökorrad“, § 2 p 2.

⁴⁷ Õppenõukogu 30.08.2023 koosoleku protokoll nr 15, õppenõukogu 30.08.2023 otsus nr 26.

- 4.10.3. Korraldada õpilastele, vanematele ja õpetajatele küsitlusi, milles uurida eesti keele ja eestikeelse õppimise ning õpimotivatsiooniga seonduva kohta, et saada analüüsiks erinevaid andmeid ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad paremini välja selgitada.
- 4.10.4. Seada arengukavas konkreetsed sihid, mõõdikud ja indikaatorid, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuivõrd eesmärgid täidetud said.
- 4.10.5. Seada arengukava eesmärkide saavutamiseks kindlad tähtajad, et oleks võimalik arengukava ajalist täitmist hinnata.
- 4.10.6. Vormistada arengukava nii, et oleks aru saada, kes konkreetse tegevuse eest vastutab.
- 4.10.7. Seada üldtööplaanis konkreetsed sihid, mõõdikud ja indikaatorid, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuivõrd eesmärgid täidetud said.
- 4.10.8. Kasutada üldtööplaanis õigusaktidest tulenevaid mõisteid, et tekst oleks üheselt arusaadav.